

Van de voorzitter *Zeger Stappershoef*

Beste lezer, nu alles weer gewoon lijkt, komen we er als bestuur achter dat ook een 'jonge' molen onderhoud behoeft. We gaan bezig met het waterdicht maken van het onderhuis. Bij stevige regenval moeten de molenaars nu dweilen.

Dan blijkt dat ook de bovenbouw toe is aan een nieuw verlaagje. Gezien de hoogte van de molen wordt dat best nog een prijzig verhaal. Daarom zijn we op zoek naar middelen. De huuropbrengst is daarvoor niet toereikend, zoveel geld hebben we nu ook weer niet.

Op onze zeer geslaagde donateurs /sponsors / obligatiehouders vergadering bleek door het verhaal van Arno van der Kruis nogmaals dat de molen in een mooie omgeving staat maar dat er nodig wat aan de hoogte van de begroeiing gedaan moet worden. Dat willen we proberen te combineren met een oud plan van een molenkolk die al getekend stond in het landschapsplan bij de bouw.

Tot slot moeten we constateren dat de laatste tijd de molen minder draait: enerzijds is er vaak weinig of geen wind op zondag maar ook door privé omstandigheden.

Zoals u ziet zitten we niet stil maar we hebben ook niet alles in de hand.

Molenpraat *Edwin Wissink*

Het Hout:

Vanaf het moment dat de molen is gebouwd, is het hout waaruit de molen bestaat, aan het drogen, dit heeft als effect dat de constructie van vorm verandert. Drogen betekend

krimpen en dat is hoofdzakelijk haaks op de lengte richting. De buitenomtrek van het hout droogt als eerste dus krimpt daar het meest. Scheur vorming is daar te verwachten. Eikenhout dat onvoldoende gedroogd is vertoont nogal eens scheuren, de koningsspil in de molen is daar een goed voorbeeld van. Tegenwoordig wordt niet meer voldoende tijd genomen om bouwhout voorzichtig te drogen.

De kamwielen zitten met wiggen op de as of spil bevestigd. Deze wiggen krimpen evenals het hout van de kamwielen zelf met als gevolg dat de wielen los gaan zitten. Dit betekent werk voor de molenaar om de wiggen aangeslagen te houden en zodoende te voorkomen dat de wielen gaan verschuiven of excentrisch op de as komen te zitten. Als dat laatste al gebeurd is moet de molenmaker komen om de wielen te stellen. Het spoorwiel is al iets te veel excentrisch op de spil komen te zitten zodat de kamwielen te vast in elkaar gaan lopen. Uiteindelijk kan dit zelfs tot beschadiging van de kammen leiden.

Even voorstellen

René van Driel

Beste lezers, ik wil me graag nader aan jullie voorstellen. Mijn naam is René van Driel, ben 66 jaar, getrouwd, 2 kinderen en 4 kleinkinderen. Geboren en getogen in Beek en de laatste 12 jaar wonen we in Persingen. Ik heb 17

jaar bij Hyster in Nijmegen gewerkt, daarna 5 jaar bij de Nederlandse dealer van Hyster, toen 10 jaar bij Mitsubishi-Caterpillar in Almere in de vorkheftrucks.

De laatste 10 jaar heb ik gewerkt bij AGCO in Grubbenvorst in de tractoren met merken als Fendt, Massey Ferguson en Valtra. Ik ben altijd actief geweest in het internationale sales- en marketing management.

Twee jaar geleden ben ik gestopt met werken en na een half jaar helemaal niets doen heb ik me gemeld bij Zeger Stappershoef of ik bestuurslid kon worden bij Stichting De Thornsche Molen. Ik wilde me toch nuttig maken op het sociale en culturele vlak.

Ik heb wel wat ervaring opgedaan in mijn jeugd als leider van de welpen en later de verkenners, ik ben 15 jaar lang voorzitter geweest van het Sint Nicolaas comité in Beek, ben zelfs een paar jaar die man met die witte baard op het paard geweest, daarnaast 8 jaar bestuurslid geweest van de Beheersstichting van het Kulturhus in Beek en in die hoedanigheid ook voorzitter geweest van de Vereniging van Eigenaren. Mijn dochter Kelly heeft het stokje van mij overgenomen.

Sinds Mei vorig jaar ben ik de Secretaris van de Stichting Thornsche Molen en daarnaast doe ik de PR, Facebook, de website, presentaties en rondleidingen. We hebben een leuk en kundig team van molenaars: Edwin, Jan en Kees. Het bevalt mij zeer goed bij de Stichting en alle bestuursleden kunnen goed met elkaar samen werken en heerst er een zeer prettige sfeer. Er is veel te doen!

Nationale Open Molendagen

Dit jaar doet de Thornsche Molen voor de tweede maal actief mee aan de Nationale Molendagen. Vorig jaar verliep dit evenement zeer succesvol! Deze keer zullen de activiteiten voornamelijk bij de molen zelf plaatsvinden.

We hopen dat Wilbert Verriet weer met zijn schapen komt om deze te scheren en we hopen ook dat boerderijwinkel De Hazelaarshof uit Kekerdom weer aanwezig zal zijn. Ook voor de kleintjes hebben we leuke kleurplaten met kleurpotloden. Zoals je leest zijn de voorbereidingen in volle gang en we hopen jullie allemaal op 13 en 14 mei weer te verwelkomen van 10.00 tot ongeveer 17.00 uur. Onze vrijwillige molenaar zijn natuurlijk ook van de partij en zij geven graag uitleg of een rondleiding.

Infocentrum

Zoals u in ons infocentrum hebt kunnen zien is, na een verlenging met drie maanden, de tentoonstelling "Vogels in de Ooijpolder" beëindigd. Er waren veel enthousiaste reacties, waarover de samenstellers zich hebben verheugd! Op dit moment staat al weer een tijdje onze basisopstelling in de vitrines, dat wil zeggen dat er één vitrine is met vondsten uit WOII, voornamelijk in de omgeving van de molen gevonden. De tweede vitrine bevat voorwerpen en foto's betreffende de historie van de oude molen en later de elektrisch aangedreven maaldery van de Vierboommolenaars. De derde vitrine is geschonken door de Stichting Steen en Natuur met als voorwaarde dat regelmatig aandacht wordt besteed aan de historie van de Steenfabriek-industrie. Uiteraard wordt aan dit verzoek recht gedaan.

Nu, in het voorjaar van 2023, dus óp naar de volgende wissel-expositie. Vanaf half april tot half oktober zal de expositie "Herbouw van de Thornsche Molen" te zien zijn. De voorbereidingen hiervoor zijn in volle gang. De Stichting is in het bezit van uitgebreide archieven, inclusief een schat aan foto's over dit onderwerp en dit alles vormt het uitgangspunt voor de samenstelling van een nieuwe interessante tentoonstelling. Er zal een kleine openingsceremonie plaatshebben waarbij een plaquette wordt onthuld ter herinnering aan de opening van de herbouwdemolen op 15-7-2016. Hierop staan de namen van de toenmalige bestuursleden van de Stichting Thornsche Molen, die de herbouw mogelijk hebben gemaakt.

Donateurs

In november 2022 werd de jaarlijkse donateursavond georganiseerd. Door het bestuur werd dank uitgesproken naar onze donateurs die we onverminderd nodig hebben! Nuttige informatie werd uitgewisseld en er was veel aandacht voor het interessante verhaal over "Landschapontwikkeling" door Arno van der Kruis. Koffie en thee werd aangeboden door Pierre en uiteraard was er een drankje voor alle gasten, beschikbaar gesteld door de Stichting. Hoewel er tevredenheid is over deze jaarlijks terugkerende avond is het zeer wenselijk om ook nieuwe donateurs te werven. In dit kader is besloten de naam "Donateursavond" te veranderen in "Informatieavond", waardoor we hopen nog meer mensen te interesseren voor onze bijzondere molen! Uiteraard blijven voor deze avond onze donateurs de belangrijkste genodigden!

Een flink aantal donateurs en met name ook Club van 100 leden hebben hun donatie voor 2023 al overgemaakt; van diegenen die een automatische overschrijving hebben ingesteld zien we de donatie met veel vertrouwen tegemoet. Alle anderen worden bij deze aangespoord zo spoedig mogelijk te doneren want... u kunt ervan verzekerd zijn, uw geld wordt goed besteed.

Als u een automatische overschrijving instelt, dit kan eenvoudig middels internetbankieren, geef s.v.p. de datum van overschrijving door zodat u geen (onterechte) betalingsherinnering ontvangt.

Omdat in het infocentrum aandacht besteed gaat worden aan de herbouw van de Thornsche Molen gaan we (Christel en Rieks Vierboom) op bezoek bij Wim Coppes Sr. en Peter Coppes Jr. in Bergharen. We zijn benieuwd naar het reilen en zeilen van het bedrijf, naar het verloop van het bouwproces van "onze" molen en naar hun terugblik op dit karwei. We blijken welkom te zijn, gezien de hartelijke ontvangst en de tijd die vader en zoon nemen om met ons te praten.

Het bedrijf Coppes bestaat al 125 jaar en bestrijkt inmiddels vier generaties. Zowel vader als 2 zonen zijn van jongs af aan betrokken bij het ambacht. Dat moet ook wel want er bestaat geen opleiding voor molenbouwer, het vak kan alleen maar in de praktijk geleerd worden. Maar vanzelfsprekend is een praktisch/technische opleiding wenselijk of misschien wel noodzakelijk. Zo heeft vader Coppes de ambachtsschool gedaan en zoon Peter ging naar de H.T.S.

Zowel vader als zoon werk(t)en samen met hun broer en tevens is er een externe werknemer, die al 27 jaar in dienst is (hetgeen ons niet verbaast, gezien de warme, vriendelijke uitstraling van beide heren!). De oude heer Coppes heeft al heel lang de pensioengerechtigde leeftijd bereikt maar hij is nog onverminderd betrokken bij het bedrijf en dagelijks te vinden in de werkplaats! Of een volgende generatie het werk van molens bouwen voort zal zetten is nog niet zo zeker. Het huidige vrouwelijke nageslacht toont tot nu toe geen uitgesproken belangstelling.

De firma Coppes raakte betrokken bij de Thornsche Molen door Jan van Eck, die het bedrijf onderhoudswerk zag doen aan de Kekerdomse Molen, in de periode dat er uitzicht was op de herbouw van de Thornsche Molen. Het was het begin van een vruchtbare samenwerking. Om te beginnen zocht een polderdelegatie samen met de molenbouwers in de Achterhoek naar voor de bouw geschikte bomen. De bomen werden gedoneerd door het Gelders Landschap.

De benodigde eiken- en douglas-stammen werden afgeleverd bij de firma Coppes, waarna het zagen van planken en balken kon beginnen. Op de foto's in het infocentrum is vanaf half april te zien hoe de diverse stadia van de bouw hierna volgden. Interessant om te vermelden is dat de molensteen een hergebruikt natuursteen (basalt) exemplaar is. Nieuwe molenstenen bestaan gedeeltelijk uit beton. De bouw nam ruim twee jaar in beslag en met uitzondering van de betonwerkzaamheden, werd al het werk door de firma Coppes gedaan. Het bouwen van een nieuwe molen komt maar af en toe voor, het grootste deel van de werkzaamheden van het bedrijf bestaat uit het onderhoud en restaureren van molens. Men heeft een lichte voorkeur voor houten molens zoals de onze en de standaard en stelling molen; tevens heeft men twee watermolens in onderhoud. Het werkgebied is met name Brabant en Gelderland. In heel Nederland zijn overigens

Vervolg Interview met Coppes

nog 12 tot 15 molenmakersbedrijven te vinden. De samenwerking met de "voormannen" en later het bestuur van de Thornsche Molen is heel positief geweest, aldus beide heren. Dat blijkt ook wel uit het feit dat ze trouwe bezoekers zijn van onze donateursavonden.

De gastvrijheid en hartelijkheid van de heren Coppes wordt heel concreet als we vragen naar voorwerpen, die betrekking hebben op de bouw van een molen en die we zouden kunnen gebruiken in de vitrine van het infocentrum. Ook blijkt de firma over een prachtig fotoboek van de bouw te beschikken, dat we mogen lenen. Aldus vertrekken we met een royale hoeveelheid spullen (gaat het zien!) en nemen we afscheid van twee toegewijde en alleraardigste heren, die samen met de andere molenmakers van hun bedrijf, onze prachtige molen hebben doen herrijzen!

Colofon

Thornsestraat 16, 6575JJ Persingen

Mobiel: +31 6 52 364 637

info@stichtingthornschemolen.nl

NL77RABO 0105148997

www.thornschemolen.nl

KvK: 09161558

Wist u dat?

- ...de burgermeester en wethouders van de gemeente Berg en Dal op 28-2-2023 de Thornsche Molen bezocht hebben? Zie ook onze Facebook pagina.
- ...op het touchscreen in het infocentrum veel prachtige (natuur)films te zien zijn?
- ...op www.stichtingthornschemolen.nl uitgebreide informatie en mooie foto's te vinden zijn?
- ...via de QR code uw bekenden gemakkelijk een eenmalige donatie kunnen doen?
- ...onze stichting een ANBI status heeft (formulieren op aanvraag)?
- ...de stichting presentaties en rondleidingen kan verzorgen?

Scan bovenstaande QR-code voor een eenmalige donatie, hartelijk dank.

De Topografische kaart van ± 1843-1845

“Voor de ontwikkeling van de Nederlandse cartografie was de Franse Tijd (1795-1813) van cruciaal belang”, zo lezen we in de Historische topografische Atlas. Tussen 1811 en 1832 komen voor alle gemeenten op Franse leest geschoeide kadasterkaarten of minuutplans gereed. Deze minuutplans zijn sindsdien niet veranderd; wijzigingen in de percelen werden aangebracht op bijbladen. De minuutplans geven de perceels-(eigendoms)grenzen aan, plus de daarin gelegen gebouwen. Verder geen details. Met deze minuutplans als basis trekken legerofficieren – topografische kaarten zijn een aangelegenheid van het leger – het veld in om alle objecten en de van de eigenaren verkregen veldnamen in kaart te brengen. Bij het verrichten van zijn werkzaamheden wordt de officier-topograaf geassisteerd door een marechaussee, eveneens te paard. De kaarten zijn dan uitsluitend voor militair gebruik en worden daarom niet gepubliceerd. En uiteraard bleef de topograaf binnen de landsgrenzen! De Topografische Dienst van Defensie berust thans bij het Kadaster en is openbaar.

Het kaartfragment

Bij het goed bekijken van de kaart zien we twee dunne stippellijnen: één vanaf het buurtschap Wercheren (onder de Persingsche Dam en daaraan parallel lopend) naar de Thornsche molen; en één vanaf de Thornsche Molen via De Streep in de Erlecomse Polder, naar de twee even verderop gelegen boerderijen: Valkenburg en Eindsenhof geheten (nog juist zichtbaar). Het betreft hier het begrip molenpad dit is bestemd voor de boer om het gedorste graan ‘onderlangs’ met kar en paard naar de Thornsche Molen te brengen, alwaar het wordt gemalen. De Kiefwaard rechtsboven het toponiem Erlecom is de boerderij van Jan Daamen, tijdens WO II verwoest en nadien niet herbouwd. In het oog springt de grote kolk ‘De Wiel’, gelegen bij de boerderij van de familie Stappershoef, ontstaan bij een dijkdoorbraak. De kolk bij de Thornsche Molen is in 1799 geslagen, als gevolg van weer eens een dijkdoorbraak. De daarbij ontstane grote schade aan de Thornsche Molen is hersteld door de molenaars- en molenmakersfamilie Van der Grinten in Kranenburg. Alle wegen in Wercheren, Persingen, Erlecom, alsmede de Kapitteldijk zijn nog onverhard.